

Oktatási Hivatal

Országos Közoktatási
Értékelési és Vizsgaközpont

Kódszám:

**A 2006/2007. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
második fordulójának feladatlapja**

MAGYAR IRODALOMBÓL

**Munkaidő: 300 perc (feladatlap: 60 perc, zárthelyi pályamunka: 240 perc)
Elérhető pontszám: 100 pont (feladatlap: 20 pont, zárthelyi pályamunka: 80 pont)**

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűkkel ki kell tölteni az adatlapot! A munkalapokra nem kerülhet sem név, sem más megkülönböztető jelzés, kizárólag a versenyző számjele, amelyet minden munkalapra rá kell írni!

Minden versenyző **csak az általa választott témához tartozó feladatlapot** oldja meg! A megoldáshoz íróeszközön kívül **más segédeszköz** (az alaplómű, vagy más forrás) **nem használható!** Javítás csak a hibásnak vélt szöveg áthúzásával és a jónak vélt megoldás fölé- vagy melléírásával történhet, kifestőt tilos alkalmazni! Durva vagy súlyos helyesírási hibáért pontlevonás jár. Az üresen hagyott részeket át kell húzni a dolgozatban!

A feladatlap beadása után a **zárthelyi pályamunka elkészítéséhez íróeszközön kívül kizárólag a választott irodalmi mű (művek) szövege** használható, egyéb segédanyag (kézirat, szakirodalom, jegyzet stb.) **nem**. Minden versenyzőnek **az általa választott témában kell kidolgozni a pályamunkát** a helyszínen kapott tisztázati lapokon!

A munka végén **minden dolgozatlapot a borítólapon** kell elhelyezni, és azzal együtt kell beadni.

ADATLAP

Kódszám:

A versenyző neve: évf.: oszt.:

Az iskola neve:

Az iskola címe: irsz. város

..... utca hsz.

Megye:

A felkészítő tanár(ok) neve:

Középiskolai tanulmányait a 12. / 13. évfolyamon fejezi be.*

*A megfelelő szám bekarikázandó.

I. A Széphistóriák a XVI. század magyar irodalmában című témakörhöz tartozó feladatok**FIGYELEM!**

A feladatlap megoldása után a témakör alapján kidolgozandó TÉTEL CÍME:

Szenvedély és szenvedés

(Az érzelmi konfliktusok szerepe a széphistóriák költői világában)

1. feladat

Fabula és história – a széphistóriák műfaji sajátosságai

E két fogalom értelmezéséből kiindulva – a szakirodalom alapján – fejtse ki röviden a *széphistória* mint műfaj meghatározásának nehézségeit!

A teljes pontszám eléréséhez legalább 4 lényeges mozzanat említése szükséges.
Fél pont nem adható.

Elérhető pontszám:	4
Elért pontszám:	

2. feladat

Motívumok

Melyik széphistóriában, milyen összefüggésben fordulnak elő az alábbi motívumok?

búzahordás

Cím:

Helye a történetben:

búzavásár

Cím:

Helye a történetben:

céllövés

Cím:

Helye a történetben:

hólabda

Cím:

Helye a történetben:

képleírás

Cím:

Helye a történetben:

virgina-játék

Cím:

Helye a történetben:

Elérhető pontszám:	6
Elért pontszám:	

3. feladat**Levélváltás**

A szerelmesek közötti *levelezés* két széphistóriában is kiemelt szerepet játszik. Melyek ezek? Hogyan illeszkednek a levelek a művek *szerkezetébe*, és milyen *műfaji* sajátosságokat hordoznak?

A széphistóriák megkülönböztető címe:

1).....

2).....

A levélbetétek szerkezeti és műfaji szerepe:

Elérhető pontszám:	4
Elért pontszám:	

4. feladat

Idézetek

Jelölje meg az idézet forrását, és feleljen röviden a feltett kérdésekre!

a) „Ím megmondom – úgy mond király – hallgass reá az én nehéz mesémre.”

A mű megnevezése:

Ki mond mesét?

Kinek?

Miről szól a „nehéz mese”?

.....
.....
.....
.....

b) „Kobza kezében, keserves nótát szépen veri vala.”

A mű megnevezése:

Ki énekel?

Hol?

Miről szól a „keserves nóta”?

.....
.....
.....
.....

c) „Az te szódnak, vitéz, hogyha nem lész ura,

Az én kezem miatt lész halálnak fia!”

A mű megnevezése:

Ki mondja?

Kinek?

Mire vonatkozik a fenyegetés?

.....
.....
.....
.....

Minden helyesen azonosított mozzanat 0,5 pontot ér.

Elérhető pontszám:	6
Elért pontszám:	

II. A Móricz Zsigmond Erdély-trilógiája című témakörhöz tartozó feladatok**FIGYELEM!**

A feladatlap megoldása után a témakör alapján kidolgozandó TÉTEL CÍME:

A két Gábor

(A dichotómia – szembeállítás – mint kompozíciós alapelv a Tündérbert-ben)

1. feladat

Az Erdély-trilógia némely kiadásában egy-egy család címerét tették embléma gyanánt a címloldalra: a Károlyiakét, az iktári Bethlen-családét és a Báthoryak címerét. Sorolja föl a három kötet címét, és válasszon: melyik család címere melyik kötethez illene!

Az első kötet:

.....

.....

A második kötet:

.....

.....

A harmadik kötet:

.....

.....

1-1 pont jár a címek és a címerek helyes társításáért.

Elérhető pontszám:	3
Elért pontszám:	

2. feladat

Hogyan függ össze a trilógiával a *Hadak ura* terve?

.....

.....

.....

Elérhető pontszám:	1
Elért pontszám:	

3. feladat

Ki szólal meg az alábbi idézetekben? Miből ismerte föl a megszólalót?

„ez a kisdéd ország csak egy fölöstökömre való... megenni, meginnya”

.....

.....

.....

.....

.....

„A fejedelemnek nem lehet olyan álmot álmodni, amelyet akar: csak amit lehet... Nem is csak amit lehet: de amit kell...”

.....

.....

.....

.....

.....

Minden helyes megoldás 3 pontot ér.

Elérhető pontszám:	6
Elért pontszám:	

4. feladat

Németh László többször volt vendége Móricz Zsigmondnak Leányfalun. Móricz írói módszeréről szerzett benyomásairól írja:

„...mindig készülten jött a regényírásba... Én csak annyit tudok ezekről az apró pepita noteszekről, amennyit láttam... Azt is följegyezte, amit sosem dolgozott be a műveibe. Készültségének legszebb bizonyítéka mégis az a könyvtár, amit a Tündérkerthez gyűjtött. Egy egész fal a dolgozószobájában, a régi magyarság minden nagy emléke. Egy történetíró nem készülhetett lelkiismeretesebben.”

Hogyan látja az olvasott szakirodalom alapján a történeti hűség kérdését Móricz trilógiájában? (Hivatkozzon 2-3 tanulmányra, és foglalja össze röviden személyes véleményét is!)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Legalább két hivatkozás és kellő érvelés esetén jár a 6 pont.

Elérhető pontszám:	6
Elért pontszám:	

5. feladat

Az *Erdély-trilógia* nyelvi rétegei

Szerb Antal írja Móriczról:

„...vannak művei, amelyek pusztán mint nyelvi alkotások is remekművek, amelyek a magyar nyelvnek előtte ismeretlen, nagyszerű lehetőségeit revelálják, ilyen elsősorban trilógiája, az Erdély, archaizáló prózájának pompájában...” (Magyar irodalomtörténet)

Milyen nyelvi rétegek ötvöződnek a trilógiában?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám:	4
Elért pontszám:	

III. A Déry Tibor kisepikai művei című témakörhöz tartozó feladatok

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után a témakör alapján kidolgozandó TÉTEL CÍME:
„...a félelem nemcsak az időt alakítja kénye-kedve szerint, hanem a teret is.”

(Déry Tibor írásművészetének sajátosságai
az Alvilági játékok című novellaciklus alapján)

1. feladat

Nevezze meg, melyik Déry-kisregényhez köthetők az alábbi megállapítások, majd értelmezze őket egyenként!

- A drámai alaphelyzet az Orfeusz-motívumra épül.
- A megjelenített káosz a társadalmi problémák metaforája.
- A mű Déry szatirikus-lírai művei közé tartozik.
- Az 1973 tavaszán a Vígszínházban bemutatott adaptáció akkor egy lázadó korosztály generációs jelképévé vált.
- A Pokol Angyalai a terrort jelenítik meg.

a) A mű címe:

.....

Elérhető pontszám:	1
Elért pontszám:	

b) A megállapítások értelmezése:

A drámai alaphelyzet az Orfeusz-motívumra épül.

.....
.....
.....
.....

A megjelenített káosz a társadalmi problémák metaforája.

.....
.....
.....
.....

A mű Déry szatirikus-lírai művei közé tartozik.

.....
.....
.....
.....

Az 1973 tavaszán a Vígszínházban bemutatott zenés adaptáció akkor egy lázadó korosztály generációs jelképévé vált.

.....

.....

.....

A Pokol Angyalai a terrort jelenítik meg.

.....

.....

.....

Elérhető pontszám:	5
Elért pontszám:	

2. feladat

Nevezze meg, melyik Déry-műből való az alábbi idézet!

„Mondanunk sem kell, hogy a mérnököt ismét a már általunk vázolt felelősségi rögeszme veszejtette el, az a Don Quijote-i szemlélet, mely elefántnyi bűnnek néz egy szűnyognyi szélhámosságot, s eléggé el nem ítéhető túlzással gazembernek nevezi azt, akit gazemberségen kap rajta. Az elbocsátott tisztviselő mindössze négyezer forintot sikkasztott, s kétezer forint értékű gépalkatrészt lopott az üzemben, de Ancsa nevetséges buzgalmában minisztériumi közbenjárásra sem volt hajlandó elkenni ezt a komikusan jelentéktelen ügyet, melyet minden józan gondolkodású realista egy kézlegyintéssel elintézt volna. Érthetetlen szórszálhasogatás, ... kár több szót vesztegetni rá.”

a) A mű címe:

.....

Elérhető pontszám:	1
Elért pontszám:	

b) A befogadó nézőpontjából milyen szerepet tölt be a fenti narrátori reflexió a történet adott fázisában?

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám:	3
Elért pontszám:	

c) Írja le az adott mű műfaji sajátosságait!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám:	3
Elért pontszám:	

3. feladat

Melyik műre ismer rá az alábbi stáblistából?

Rendező: **Makk Károly**

Író, forgatókönyv: **Déry Tibor**

Dramaturg: **Bacsó Péter**

Operatőr: **Tóth János**

Vágó: **Sivó György**

Zene: **Mihály András**

Hang: **Réti János**

Díszlet: **Romvári József**

Jelmez: **Katona Piroska**

Gyártásvezető: **Gulyás Lajos**

Szereplők: **Darvas Lili, Törőcsik Mari, Darvas Iván, Bitskey Tibor, Szakács Eszter, Orsolya Erzsébet, Mensáros László, Káldi Nóra, Petur Ilka, Ambrus András, Almássy József, Bán Zoltán, Dávid Ágnes, Halda Alíz, Horváth Magda, Kiss Gábor, Léka Géza, Máriáss József, Némethy Ferenc, Versényi Ida, ifj. Korga György, Tándor Lajos, Bányai Éva, Garamszegi Mária, Király Dezső, Lay Béla, Vajda György**

Gyártó: **MAFILM 1. Játékfilmstúdió**

a) A mű címe:

.....

Elérhető pontszám:	1
Elért pontszám:	

b) Mely novellából készült a film?

.....

.....

Elérhető pontszám:	1
Elért pontszám:	

c) Olvassa el figyelmesen, mit ír a szerző-elbeszélő az **Egy füredi délelőtt**-ben (amelynek alcíme talán még hangsúlyosabb: **Tűnődés, novella helvett**) az alkotás technikájáról!

„Tehát: jegyezzem meg rossz, egyre gyöngülő memóriámmal a részleteket, a boldogító, jobban mondva a boldogság téveszméjével töltekező részleteket, el ne felejtsem, mire hazaérek a füzetemhez. Idősorrendben, szimultán tömörítéseivel együtt, ahogy rögzíteni tudom őket az érzékek s az eszmélet gyors csereforgalmában. Nyersanyag legyen! Persze nem lesz az, mert máris dolgozom rajta, forgatom az agy vegyszeres folyamataiban, elektromos lökései közepette. Félkészaru? Mondjuk. Az a kérdés, mihez kezdjek majd velem, beérem-e a lelettel, vagy továbbalakítom?”

A fent említett film egyik alapnovellájában a főszereplő a börtön után a szabadsággal ismerkedik. Soroljon fel B. világgal való találkozásának tapasztalataiból legalább öt fontos elemet, amely a részletek fontosságát emeli ki!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám:	5
Elért pontszám:	

IV. A Schiller drámái című témakörhöz tartozó feladatok

FIGYELEM!

A feladatlap megoldása után a témakör alapján kidolgozandó TÉTEL CÍME:

A történelmi – realiztikus és az erkölcsi – pszichológiai síkok

két, szabadon választott Schiller-dráma konfliktusában

1. feladat

Mi volt Schiller véleménye a színházról és a színpadról? Fogalmazzon meg három lényegi elemet!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám:	3
Elért pontszám:	

2. feladat

Mely műveket idézik fel a következő megállapítások?

A célratörő és elbukó becsvágy drámája:

.....

Schiller első blank verse-ben írott nagy tragédiája:

.....

Romantikus tragédia, amelynek példamutatás a célja:

.....

A görög tragédiákhoz hasonló sorsdráma:

.....

Minden helyes megoldás 0,5 pontot ér.

Elérhető pontszám:	2
Elért pontszám:	

3. feladat

Alkalmazza az alábbi kifejezéseket Schiller drámaírói pályájának jellemzésére!

- **klasszicizmus**
- **Sturm und Drang**
- **az érzelmek jogának hirdetése**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám:	6
Elért pontszám:	

4. feladat

Milyen kapcsolata volt Schillerrel a következő személyeknek?

Kis János

.....

Kazinczy Ferenc

.....

Petőfi Sándor

.....

Vas István

.....

Minden helyes megoldás 0,5 pontot ér.

Elérhető pontszám:	2
Elért pontszám:	

5. feladat

Milyen párhuzamosságokat lát Schiller és Shakespeare drámái között?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám:	3
Elért pontszám:	

6. feladat

Soroljon fel legalább négy Schiller-fordítót!

.....

.....

.....

.....

Minden helyes megoldás 0,5 pontot ér.

Elérhető pontszám:	2
Elért pontszám:	

7. feladat

Hogyan értékeli a Tell Vilmos című drámában a Parricida-színt?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Elérhető pontszám:	2
Elért pontszám:	